

Republika Hrvatska
Visoki kazneni sud Republike Hrvatske
Zagreb, Savska cesta 62

Poslovni broj: I KŽ-Us-124/2023-7

REPUBLIKA HRVATSKA

RJEŠENJE

Visoki kazneni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sutkinja Sanje Katušić – Jergović, predsjednice vijeća te Sande Janković i Marije Balenović, članica vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Marine Kapikul, zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog Z. M. i drugih, zbog kaznenih djela iz članka 328. stavka 1. i drugih Kaznenog zakona ("Narodne novine" broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17. i 118/18., dalje: KZ/11.), odlučujući o žalbama optuženog Z. M., optuženog D. V., optuženog M. M., optuženog S. S., optuženog I. K., optuženog Z. M. i optuženog N. A. V. podnesenima protiv rješenja Županijskog suda u Osijeku, broj K-Us-9/2019. od 26. lipnja 2023., u sjednici vijeća održanoj 9. siječnja 2024.,

riješio je

Prihvaćaju se žalbe optuženog Z. M., optuženog D. V., optuženog M. M., optuženog S. S., optuženog I. K., optuženog Z. M. i optuženog N. A. V., ukida se prvostupanjsko rješenje te se predmet upućuje prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje.

Obrazloženje

1. Uvodno citiranim prvostupanjskim rješenjem, na temelju članka 11. stavka 3. i 4. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 152/08., 76/09., 80/11., 91/12. - odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17., 126/19. i 80/22., dalje: ZKP/08.) optuženom Z. M., optuženom D. V., optuženom M. M., optuženom S. S., optuženom I. K., optuženom Z. M. i optuženom N. A. V., kao i njihovim braniteljima, odvjetniku F. G., odvjetniku H. K. odvjetniku J. G., odvjetniku A. M. odvjetniku N. M. i odvjetniku I. S., odvjetniku M. B. odvjetniku I. M., odvjetnici Lj. P. odvjetniku M. G. odvjetnici K. V. te odvjetniku M. S., uskraćeno je pravo na podnošenje prijedloga za prenošenje nadležnosti zbog zlouporabe tog prava te su isti odbačeni.

2. Protiv tog rješenja žalbe je podnio optuženi Z. M. po braniteljima, odvjetnicima F. G., H. K. i A. M. zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske donese rješenje kojim se žalba prihvaća i prvostupanjsko rješenje ukida. Žalbe se sadržajno nadopunjuju pa će biti razmatrane kao jedinstvena žalba.

2.1. Optuženi Damir Vrbanović žalbu je podnio po branitelju, odvjetniku J. Grliću, zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske prihvati žalbu, ukine prvostupanjsko rješenje i prihvati prijedlog za prenošenje nadležnosti te odredi drugi stvarno nadležan sud pred kojim će se voditi ovaj kazneni postupak.

2.2. Žali se i optuženi M. M. po braniteljima, odvjetnicima N. M. i I. S. zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka s prijedlogom da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske prihvati žalbu, preinači pobijano rješenje te predmet uputi drugom stvarno nadležnom sudu, a podredno da ukine pobijano rješenje i predmet vrati na ponovno odlučivanje.

2.3. Žalbu je podnio i optuženi S. S. po branitelju, odvjetniku I. M. zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom da Visoki kazneni sud Republike Hrvatske prihvati žalbu te ukine prvostupanjsko rješenje.

2.4. Protiv tog rješenja žalbu je podnio i optuženi I. K. po braniteljici, odvjetnici Lj. P. zbog bitnih povreda odredaba kaznenog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom pobijano rješenje ukinuti.

2.5. Žali se i optuženi Z. M. po branitelju, odvjetniku M. G. zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja s prijedlogom žalbu prihvatiti i pobijano rješenje ukinuti.

2.6. Konačno, žalbu je podnio i N. A. V. po braniteljima, odvjetnicima M. S. i K. V. zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se ukine prvostupanjsko rješenje i vrati na ponovno odlučivanje.

3. Spis je, na temelju članka 495. u vezi sa člankom 474. stavkom 1. ZKP/08., prije dostave sucu izvjestitelju, dostavljen Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske.

4. Žalbe su osnovane.

5. Po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, izreka pobijanog rješenja je nerazumljiva i proturječna sama sebi, do mjere da se ne može ispitati.

5.1. Naime, prvostupanjski sud je u izreci, prvo, na temelju članka 11. stavaka 3. i 4. ZKP/08. uskratio optuženicima pravo na podnošenje prijedloga za prenošenje nadležnosti, da bi potom u nastavku ipak odlučio o tom zahtjevu na način da je zahtjev odbacio, a istom logikom je koncipirao i obrazloženje. Prema tome, kako odluka o uskrati prava na podnošenje zahtjeva onemogućuje odlučivanje o zahtjevu jer je pravo na podnošenje zahtjeva uskraćeno, to je izreka do te mjere nerazumljiva da se nije mogla ni ispitati. Time je počinjena bitna povreda odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. u vezi članka 495. ZKP/08., što s pravom ističu svi žalitelji.

6. U pravu su svi žalitelji i s tvrdnjom da pobijano rješenje nema razloga o odlučnim činjenicama, jer se sud propustio očitovati o onome što predstavlja bit njihovih zahtjeva, a čime je počinjen daljnji vid bitne povrede odredaba kaznenog postupka iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08. u vezi članka 495. ZKP/08.

6.1. Naime, pravilno djelovanje pravosudnog sustava obuhvaća primjereno obrazlaganje razloga na kojima se temelje sudske odluke (vidi, Europski sud za ljudska prava, dalje ESLJP, *Moreira Ferreira protiv Portugala* (br. 2), veliko vijeće, stavak 84.). Svrha te dužnosti je pokazati strankama da su saslušane tako da budu spremnije prihvatiti odluku i obvezati suce da svoje obrazloženje temelje na objektivnim tvrdnjama, čime se također štite prava obrane. Iako sudovi nisu obvezni dati detaljan odgovor na svaku iznesenu tvrdnju (ESLJP, *Van de Hurk protiv Nizozemske*, stavak 61.), iz odluke mora biti jasno da su se osvrnuli na bitna otvorena pitanja iz predmeta (ESLJP, *Boldea protiv Rumunjske*, stavak 30.) i da je pružen poseban i izričit odgovor na tvrdnje koje su presudne za ishod predmeta te da razlozi nisu automatski ili stereotipni (*Moreira Ferreira*, stavak 84.).

6.2. Nema nikakve dvojbe da je ovaj predmet izrazito opsežan i pravno vrlo složen, uz dodatnu specifičnost da je predmet prvo, zbog sumnji u pristranost pojedinih sudaca Županijskog suda u Zagrebu zbog prijateljstva i bliskosti s optuženim Z. i Z. M. te D. V., delegiran Županijskom sudu u Osijeku, da bi potom troje sudaca Županijskog suda u Osijeku (od kojih je dvoje u međuvremenu razriješeno, a jedan udaljen od obavljanja sudačke dužnosti), na Županijskom sudu u Zagrebu bilo optuženo zbog primanja mita od optuženih Z. i Z. M., ujedno optuženih zbog davanja mita. Štoviše, riječ je o dva suca (jednom sada bivšem i jednom udaljenom od obavljanja sudačke dužnosti) koji su odlučivali u prethodnoj fazi ovog postupka (potvrđivanju optužnice) te (bivšem) sucu koji je predsjedao prvostupanjskim vijećem koje je sudilo u paralelnom predmetu koji se ticao slične problematike (K-Us-10/2016.), a koji je u međuvremenu pravomoćno okončan većim dijelom osuđujućim presudama protiv četvorice optuženika koji su optuženi i u ovom postupku. Uz sve navedeno, u postupku protiv bivših odnosno udaljenog suca ispitan je sudac M. K. koji je bio član izvanraspravnog vijeća u paralelnom predmetu te koji je član vijeća koje je donijelo pobijano rješenje i pred kojim se vodi ovaj postupak.

6.3. Prvostupanjski je sud pobijanu odluku temeljio na utvrđenju da su žalitelji prijedloge za prenošenje nadležnosti podnijeli iz istih razloga zbog kojih je ranije u dva navrata prenošenje nadležnosti već odbijeno (ovosudnim rješenjima, broj IV Kr-34/21., IV Kr-42/21. i IV Kr-46/21. od 29. travnja 2021. te IV Kr-8/2023. od 1. ožujka 2023.), iako su žalitelji prijedlog za delegaciju temeljili i na okolnostima do kojih je došlo naknadno, a na što redom upiru u žalbama. Naime, u prijedlogu za delegaciju žalitelji su isticali kako je u međuvremenu protiv tri prethodno navedena suca podignuta optužnica pred Županijskim sudom u Zagrebu zbog kaznenog djela primanja mita te da su u tom postupku kao svjedoci ispitan i predsjednik Županijskog suda u Osijeku Z. V. koji je bio i predsjednik optužnog vijeća u paralelnom predmetu (K-Us-10/2016.) te drugi zaposlenici suda uključujući i člana raspravnog vijeća u ovom predmetu suca M. K., kojeg je ujedno obrana predložila ispitati kao svjedoka u ovom postupku te koji je kao član raspravnog vijeća odlučivao o tom prijedlogu.

6.4. Iz naprijed izloženog jasno proizlazi da s pravom žalitelji prigovaraju da pobijano rješenje nema nikakvih razloga o tvrdnjama na kojima oni temelje svoje prijedloge za

prenošenje nadležnosti, a sasvim je drugo pitanje predstavljaju li one zlouporabu prava.

6.5. Notorno je da je prvostupanjski sud, sukladno članku 10. ZKP/08., dužan postupak provoditi bez odugovlačenja, ali to ne smije činiti nauštrb prava obrane. Također, nema dvojbe da je prvostupanjski sud dužan onemogućiti svaku zlouporabu prava koja pripadaju sudionicima u postupku, ali takvu odluku mora primjereno obrazložiti. Bez primjerenog obrazloženja žalbeni sud odluku niti ne može preispitati.

7. Zbog toga je žalbe trebalo prihvatiti te predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno odlučivanje. U ponovljenom postupku prvostupanjski će sud otkloniti navedene bitne postupovne povrede iz članka 468. stavka 1. točke 11. ZKP/08., te će primjereno razmotriti zahtjeve žalitelja. Ako zaključi da oni predstavljaju zlouporabu prava, tada to treba učiniti potpunom jasnoćom izreke rješenja te takvu odluku treba adekvatno i na zakonu utemeljeno obrazložiti. Ako zaključi da nije riječ o zlouporabi prava nego da o prijedlozima za prenošenje nadležnosti treba odlučiti, tada je prvostupanjski sud dužan nastaviti sa postupanjem u povodu podnesenih zahtjeva, na način kako to predviđaju odredbe članka 28. ZKP/08.

7.1. Prilikom odlučivanja o zahtjevu žalitelja, prvostupanjski sud treba voditi računa o svim okolnostima predmeta, pri čemu je u ovom predmetu potpuno neodlučna tvrdnja na kojoj žalitelji inzistiraju da se ovdje radi o novonastaloj okolnosti o kojoj do sada nije odlučeno, odnosno da branitelji, odvjetnici H. K., A. M. i M. S. do sada nisu podnosili zahtjeve za prenošenje nadležnosti. Naime, kod zlouporabe prava nije nužno da se radi o sadržajno ponovljenom zahtjevu o kojem je već odlučeno jer je dovoljno da je jedini cilj podnošenja zahtjeva opstrukcija kaznenog postupka. Drugim riječima, potrebno je ocijeniti je li korištenje prava na podnošenje novog prijedloga za prenošenjem nadležnosti posljedica svjesnog nastojanja žalitelja da ometaju pravilan i redovan tijek postupka jer se tada radi o zlouporabi prava koja je očigledno usmjerena na odugovlačenje postupka (vidi *mutatis mutandis* Vrhovni sud Republike Hrvatske I Kž 365/15.-4., I Kž-U-85/2019-4. i dr.). U tom smislu potrebno je ocijeniti cjelokupno postupanje optuženika, osobito ono koje se odnosi na stavljanje prijedloga za prenošenje nadležnosti.

7.2. Činjenica je da su optuženici tijekom ovog postupka opetovano podnosili prijedloge za delegaciju nadležnosti, koji su se mahom temeljili na u suštini istim razlozima ("inficiranosti" saznanjima iz paralelnog predmeta i kaznenim postupkom zbog primanja i davanja mita). Zahtjevi za delegaciju bili su brižljivo preispitani od strane Vrhovnog suda Republike Hrvatske i više vijeća ovog suda (VSRH, II Kr 6/2019.-5., u pogledu zahtjeva optuženog Z. M., M. M. i N. A. V., VSKRH, IV Kr-34/2021-12., IV Kr-42/2021, IV Kr-46/2021. u pogledu zahtjeva N. A. V., optuženog D. V. te optuženog S. S. i IV Kr-8/2023-5, u povodu zahtjeva optuženih Z. M., D. V., M. M., S. S., I. K., Z. M. i N. A. V.). Suština svih tih odluka svodi se na zaključak, donesen nakon provođenja testa nepristranosti prema tumačenju Europskog suda za ljudska prava, o izostanku bilo kakvog konkretnog razloga u pogledu sumnje o pristranosti (subjektivni test) odnosno o nemogućnosti automatizmom protezanja sumnje na ostale suce Županijskog suda u Osijeku (objektivni test).

7.3. S obzirom na to da se razlozi na kojima žalitelji temelje prijedlog za delegaciju isprepliću s razlozima zbog kojih je moguće predlagati izuzeće, treba istaknuti da su

tijekom postupka brižljivo razmatrani i zahtjevi za izuzeće. Tako su podneseni zahtjevi za izuzeće redom odbačeni ili odbijeni, u bitnome uz zaključak da se zaštita procesnih prava zbog nezadovoljstva pojedinom odlukom štiti podnošenjem pravnih lijekova (rješenje s listova 66230-66231 u pogledu zahtjeva za izuzeće zbog nezadovoljstva nedonošenjem posebnog rješenja o zakonitosti dokaza) odnosno uz zaključak o izostanku zakonskih pretpostavki odnosno izostanku sumnji u pristranost sukladno rezultatima objektivnog i subjektivnog testa (rješenja s listova 66255 - 66257 i 66462 - 66464 u pogledu zahtjeva za izuzeće predsjednika Županijskog suda u Osijeku; listova 66465 - 66467 u pogledu zahtjeva za izuzeće suca M. K. zbog ispitivanja u svojstvu svjedoka u kaznenom predmetu protiv optuženih sudaca).

7.4. Stoga zahtjeve žalitelja prvostupanjski sud treba razmotriti u okviru izloženih okolnosti predmeta. U pogledu žalitelja M. M., koji u žalbi razloge za delegaciju dovodi u vezu s nezadovoljstvom pojedinim procesnim odlukama prvostupanjskog suda, prvostupanjski sud treba razlučiti radi li se o razlozima koji uopće mogu uputiti na potrebu delegacije s obzirom na činjenicu da se zaštita od propusta i pogreška nižeg suda u pravilu osigurava podnošenjem odgovarajućih pravnih lijekova, što je ovdje i učinjeno u predmetu ovog suda I Kž-Us-123/2023. U pogledu činjenice da je sudac M. K. ispitan u svojstvu svjedoka treba voditi računa da je u međuvremenu odbijen zahtjev za njegovo izuzeće (vidi točku 7.3. obrazloženja) čemu treba dodati da je taj sudac u paralelnom predmetu sudjelovao u radu izvanraspravnog vijeća koje nije donosilo odluku o glavnoj stvari, dakle o krivnji optuženika u tom predmetu.

8. Slijedom navedenog, na temelju članka 494. stavka 3. točke 3. ZKP/08. odlučeno je kao u izreci.

U Zagrebu 9. siječnja 2024.

Predsjednica vijeća:
Sanja Katušić-Jergović

U zamjenu potpisala:
Marija Balenović, v.r.